

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla dr. Neigerné dr. Vejkey Klára által képviselt **felperesnek** a Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Jutasi György ügyvéd) által képviselt **alperes** ellen tartozás megfizetése iránti perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2008. október 30. napján meghozott 20.G.40.022/2008/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszám alatt, az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét - a fejrészét akként helyesbítve, hogy a felperes helyesen "A" Kft. - részben és akként változtatja meg, hogy a felperes 1.350.000,-Ft és járulékai megfizetése iránt előterjesztett kártérítési keresetét elutasítja.

A felperes által az államnak fizetendő feljegyzett illeték összegét 1.380.000,- (Egymillió-háromszáznyolcvanezer) Ft-ra felemeli, az alperes által az államnak fizetendő feljegyzett illeték összegét 120.000,- (Egyszázhuszezer) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.290.000,- (Kettőmillió-kettőszázkilencvenezer) Ft első- és másodfokú perköltséget, az ezt meghaladóan felmerült első- és másodfokú perköltségeiket a felek maguk kötelesek viselni.

Az alperes 188.000,- (Egyszáznyolcvannyolcezer) Ft fellebbezi illeték visszatérítésére jogosult külön kérelme alapján az illetékügyben eljáró hatóságtól.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.382.000,- Ft-ot és ennek 1993. június 15-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát, továbbá 1.750.000,- Ft-ot és ennek 1993. június 3-tól a kifizetésig járó késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest 315.000,- Ft, a felperest 1.185.000,- Ft feljegyzett eljárási illeték állam javára való megfizetésére kötelezte.

A határozat indokolása szerint a felperes jogelődje 1993. április 5-én 10.000.000,- Ft kedvezményes, ún. japán hitel iránti kérelmet nyújtott be az alperes jogelődjének **helység 1-i** fiókjához. A **helység 1-i** fiókvezető úgy ítélte meg, hogy a japán hitelkérelem eredményes lesz, a felperesnek sürgősen szüksége volt pénzre, így az **helység 1-i** fiók 1993. június 10. napján 2.000.000,- Ft rövid lejáratú kölcsönt biztosított, melynek céljaként a japán hitel megelőlegezését jelölték meg. Később a fiókvezető pótlólag felhívta a felperesi jogelődöt, hogy a 2.000.000,- Ft rövid lejáratú kölcsönszerződés tekintetében terjesszen elő hitelkérelmet, aki ennek június 22-én tett eleget, a kölcsön céljaként vámelőleg befizetése került feltüntetésre.

A felek jogelődei között egyeztetések folytak a japán hitelkérelem tekintetében. Az alperesi jogelőd több kérdésben is jelezte, hogy a kérelem teljesítésének feltételei nem valósulnak meg. Augusztus 24-én egyeztetésre hívta fel a felperesi jogelődöt, aki társasági szerződést módosított, pénzt helyezett letétbe, azonban az alperesi jogelőd 1993. szeptember 14-én a hitelkérelmet elutasította, a biztosítéki oldalt nem találta megfelelőnek, a kért hitelösszeghez képest alacsonynak ítélte a felperesi jogelőd vagyonát, nem találta reálisnak a tervezett árbevétel mértékét.

A döntést követően a felek között további egyeztetések folytak. Megállapodtak, hogy az alperesi jogelőd 2.000.000,- Ft kedvező kamatozása japán hitelt biztosít, a szerződést megkötötték, de a hitelösszeget a felperes jogelődje nem vette igénybe.

Az ítéleti tényállás szerint a felperesi jogelőd tulajdonosai közül **"B"** egyéni vállalkozóként tevékenykedett és ekként nyitott folyószámlát az alperesi jogelőd **helység 2-i** fiókjánál. A felperesi jogelődöt 1992-ben **"B"**, **"C"** és **"D"** alapították, viszonyuk a következő évben megromlott, **"C"** és **"D"** törzsbetét befizetési kötelezettségeiknek nem tettek eleget, **"B"** kezdeményezte a kizárásukat. Ezt követően **"C"** kérelmére a **"B"** egyéni vállalkozó néven lévő számlát az alperesi jogelőd 1993. június 3-án átírta a felperesi jogelőd nevére és rendelkezésre jogosultként **"C"**-t jelölte meg. **"C"** a bankszámlára 400.000,- Ft-ot befizetett, majd továbbutalta egy másik számlára. **"B"** a számlája feletti rendelkezési jogosultságot nem nyerte vissza, a számlán lévő pénzhez nem fért hozzá. A bíróság megállapítása szerint **"C"** a **"B"** által üzemeltetett telephelyet lezáratta, kezdeményezte **"B"** felperesi jogelődből való kizárását, végül a jogvitát a felek akként rendezték, hogy **"B"** 1.350.000,- Ft-ért megvette tagtársaitól részesedéseiket.

"B" az alperesi jogelőddel szembeni 1.750.000,- Ft-os kártérítési igényét a felperesi jogelődre engedményezte.

A bíróság ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt kiemelte, hogy az 1993. évi történések tényszerű rekonstruálása az időmúlásra figyelemmel nehézségbe ütközött, a felek erre figyelemmel a Tatabányai Városi Bíróság előtt 1.G.23.412/1994., majd 9.G.21.593/2005. szám alatt folyamatban volt per adatai alapján kérték a jogvita elbírálását. Ezen peradatok közül elsődlegesen a tanúvallomásokot és a becsatolt okiratokat értékelte a bíróság. A biztatási káron alapuló felperesi kereset körében kifejtette, hogy a Ptk. 6. §-a csupán a károsult részéről tett konkrét cselekvés következményeként elszenvedett kár megtérítésére ad lehetőséget. Az elmaradt haszon iránti követelés a Ptk. 6. §-a alapján nem érvényesíthető. Rámutatott, hogy a felperes állított károsodásának nem az volt az oka, hogy az alperes biztatta a japán hitel elnyerésével, hanem az, hogy nem nyerte el a hitelt.

A németországi autókereskedővel kötött szerződés megghiúsulása folytán elvesztett foglaló tekintetében ugyanakkor alaposnak ítélte a felperes követelését. Az alperesi jogelőd **helység 1-i** fiókvezetőjének, "E" a tanúvallomása, valamint az 1993. június 10-én kötött rövid lejáratú kölcsönszerződés szövegezése alapján megállapította, hogy az alperes **helység 1-i** fiókvezetője abban a téves feltevésben volt, hogy a felperesi jogelőd a japán hitelt elnyeri, a hitel céljaként meghatározott beruházás megkezdéséhez, a japán hitel megelőlegezésére nyújtott 2.000.000,- Ft rövid lejáratú kölcsönt, ezt a szerződésre is rávezette. 1993. június 10-én az alperesi jogelőd **helység 1-i** fiókvezetőjének megtévesztő magatartása, illetőleg a rövid lejáratú kölcsönszerződésben szereplő - japán hitelezőlegre utaló - kitétel miatt a felperesi jogelőd alappal feltételezte, hogy el fogja nyerni a japán hitelt, ezen téves feltevése mindaddig jóhiszeműen fennállt, amíg az alperesi jogelőd nem kérte tőle a rövid lejáratú hitelhez szükséges hitelkérelem benyújtását, erre pedig június 22-én került sor. Ekkor a felperesi jogelőd felismerhette, hogy nem feltétlenül biztos a japán hitel elnyerése, azonban már 1993. június 15-én adásvételi szerződést kötött "F" autókereskedővel. Az alperes magatartása sarkallta a szerződés megkötésére, melynek megghiúsulása folytán elvesztette a foglalót. Az összecszerülésében 25.000 német márkának megfelelő forintba leszállított keresetet tehát megalapozottnak ítélte a bíróság, figyelembe véve, hogy a szerződéskötés napján egy DEM 55,28,-Ft-nak felelt meg.

A bíróság helyt adott a felperes kártérítési keresetének. Álláspontja szerint az alperesi jogelőd jogellenesen járt el akkor, amikor a "B" nevén lévő bankszámlát a felperesi jogelőd nevére írta és e felett "C"-nek engedett rendelkezési jogosultságot. Az 1993. október 20-i alperesi levélben az alperesi jogelőd maga is elismeri a bank hibáját és felelősségét. A pénzforgalomról és a bankhitelről szóló 39/1984. (XI.05.) MT rendelet 4. §. (1) bekezdésében foglaltakat az alperesi jogelőd megszegte, a jogellenesség megvalósult.

A felperesi jogelőd képviselője az 1991. évi LXIX. törvény 46. §. (1) bekezdésére figyelemmel már nem került többet abba a helyzetbe, hogy a bankszámláról bármilyen adatot megszerezzen, emiatt a bíróságnak további adatokat nem tudott szolgáltatni. A számlával kapcsolatosan csupán az alperesi jogelőd maradt olyan helyzetben, hogy információval szolgáljon, így alperesnek kellett volna bizonyítani, hogy a bankszámla nem került ki "B" rendelkezése alól, és azt, hogy a számlán milyen pénzösszeg szerepelt a rendelkezés alóli kivonás idejében. Az alperes azonban ezzel kapcsolatos adatokat szolgáltatni nem tudott, ezt a bíróság terhére értékelte és a felperesi tényelődást elfogadva a számlaösszeget 400.000,- Ft-ban állapította meg.

A megyei bíróság a kártérítési igény további 1.350.000,- Ft-os tétele tekintetében is bizonyítottnak ítélte a kár és az alperesi jogelőd jogellenes tevékenysége közötti okozati összefüggést. "C" ugyanis a megszerzett számlát a felperesi jogelőd számlájaként tüntette fel, a befizetéssel igazolta, hogy a felperesi jogelődnek teljesítette a tagi betét befizetési kötelezettséget, ugyanakkor a befizetés a felperesi jogelődhöz nem érkezett meg, "C" és "D" oly módon került abba a helyzetbe, hogy a felperesi jogelőd tagi részesedéssel bíró tagja legyen, hogy ténylegesen betétjüket nem fizették be. Emiatt kellett tagi betétjeiket "B"-nak megvásárolnia, annak érdekében, hogy a felperesi jogelőd további működését biztosítani tudja. Ugyanakkor, ha a tulajdonostársak nem tudták volna igazolni a tagi betét befizetését, akkor nem léphettek volna fel kilépésükkel kapcsolatosan elszámolási igénnyel.

A tagi betét befizetésének elmulasztása folytán tagsági joguk ugyanis ellenszolgáltatás nélkül megszűnt volna.

A perköltséggel kapcsolatos rendelkezések körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes három kereseti kérelméből kettő esetében pernyertes lett, ugyanakkor a kereseti kérelmek összszerszerűségét tekintve az alperes lett nagyobb mértékben pernyertes. Ezen körülmények együttes értékelésével úgy ítélte meg, hogy a pernyertesség aránya között nincs számottevő különbség.

A felperes fellebbezésében az ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint a 25.000,- DEM összegű foglalommal kapcsolatos felperesi igény nem különül el az elmaradt haszonnal kapcsolatos követeléstől. Amennyiben az adásvételi szerződés teljesedésbe megy, a gépjárművek behozatala megvalósul, úgy nem érte volna vagyoni hátrány a felperesi jogelődöt. Megítélése szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor 1993. június 22. napjával lezárta az igényérvényesítés alapjául szolgáló időszakot.

Hangsúlyozta, hogy a japán hitelkérelem kedvező elbírálása érdekében ténylegesen eleget tett az alperesi jogelőd által tett előírásnak, felemelte a törzstőkét, letétbe helyezte a szükséges összeget, a 2.000.000,- Ft felvett hitelt pedig a projekt megvalósításához, a telephely létesítéséhez használta fel. 1993. június 22-ét követően is tehát csupán a banki felhívásokat teljesítette, annak tudatában, hogy a japán hitelt az alperesi jogelőd folyósítani fogja.

A fellebbezés támadta azt az elsőfokú bírósági rendelkezést, mely szerint a felperest 1.185.000,- Ft feljegyzett eljárási illeték terheli. Illetékfizetési kötelezettsége álláspontja szerint a perindításkor irányadó jogszabályok szerint bírálandó el, 1993-ban elsőfokú eljárás esetén 350.000,- Ft volt a maximált eljárási illeték. Erre és a pernyertesség arányára figyelemmel 325.000,- Ft illetéket köteles viselni.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását kérte. Kiemelte, hogy a Győri Ítéltábla Gf.II.20.255/2007/4. sorszámú végzésében akként foglalt állást, hogy a felperes a perben a Ptk. 6. § alkalmazásának feltételeit mindeddig nem bizonyította, az 1.750.000,- Ft összegű kártérítési igény esetében pedig szintén nem történt meg az okozati összefüggés bizonyítása. A megismételt eljárásban a bíróság a korábbi peradatok értékelésével hozott döntést, a felperes a fenti körében egyéb bizonyítékkal nem szolgált.

A biztatási kárra alapított felperesi kereset tekintetében rámutatott, hogy a polgári jogban alapvetően saját tevékenységének kockázatát mindenki maga viseli. A hitelezési tevékenységük során a bankok szabadon mérlegelhetnek, szerződéskötési kötelezettség nem terheli őket, a hitelszerződés megkötése előtt az igénylő magatartása a saját üzleti kockázatának körébe tartozik. Kiemelte, hogy a felek között két hitelszerződés jött létre, magatartásukat a szerződési feltételek alapján kell megítélni, a biztatási kár alkalmazása kizárt.

Tévesnek minősítette a bíróság azon álláspontját, hogy az alperes alapos okot szolgáltatott magatartásával arra, hogy a felperesi jogelőd joggal hihesse a japán hitelkérelme pozitív elbírálását. Ennek megállapítása körében a bíróság "E" tanúvallomását és az 1993. június

10-én kötött kölcsönszerződés szövegét is tévesen értékelte. A tanú ugyanis úgy foglalt állást, hogy minden alkalommal tájékoztatta a felperesi jogelődöt, hogy semmi nem teszi teljesen bizonyossá a kérelem pozitív elbírálását, soha nem tett ígéretet, hogy a hitelt meg fogja kapni. A szerződésen pedig azért került a japán hitel kitétel feltűntetésre, mert az alperes arra a célra kérte a rövid lejáratú hitelt, mint amit a 10.000.000,- Ft-os japán hitel is hivatott lett volna biztosítani. A szerződéses kitétel tehát nem a bank vagy a fiókvezető azon téves elképzelését jelezte, hogy a japán hitelt folyósítani fogja.

A felperes a „japán hitelezőleg” szerződésben történő feltűntetését jelölte meg előidéző magatartásnak, a szándékosságnak tehát ezen kitétel tekintetében kell megvalósulnia. Ezt pedig csak akkor lehetne megállapítani, ha a felperes bizonyította volna, hogy a kitétel azzal a szándékkal került a szerződésbe, hogy jelezze: a japán hitel is folyósításra kerül.

A kár összege tekintetében kiemelte, hogy a német autókereskedővel kötött szerződés létrejött és a pénzkifizetés megtörténte alappal vonható kétségbe. Utalt arra, hogy ilyen tartalmú szerződést csak devizahatósági engedéllyel lehetett volna kötni. A rövid lejáratú hitelkérelemben **"F"** még sehol nem került feltűntetésre, ott egy másik cégre történő utalás szerepelt. Nem került tisztázása a szerződést aláíró **"G"** képviseleti jogosultsága sem, a szerződés megkötése pedig nem bizonyítja a foglaló elvesztését, pénzmozgást a felperes nem igazolt.

Az 1.750.000,- Ft-os kártérítési követelés tekintetében kiemelte az alperes, hogy a bizonyítási terhet nem változtatja meg az a tény, hogy kinek van lehetősége a bizonyításra. A felperesnek módja lett volna megfelelő időben ezzel kapcsolatosan bizonyítási indítványt előterjeszteni. Erre az alapperben (az 1995. november 10-én kelt jegyzőkönyvben) a bíróság felszólította, a felperes azonban csak akkor terjesztett elő indítványt, amikor annak teljesítésére már reális esély nem volt. A csatolt befizetési szelvény és átutalási megbízás csak azt tanúsítja, hogy **"C"** 400.000,- Ft-ot a számlára befizetett, majd továbbutalt a **"H"** Kft-nek. A befizetésre nyilvánvalóan nem került volna sor, ha a felperes rendelkezett volna a számlával, illetőleg az összeggel. Az 1.350.000,- Ft-os követelés tekintetében a felperes egyáltalán nem bizonyította, hogy ez bármilyen okozati összefüggésben lett volna a bankszámla feletti jogosultság megváltoztatásával. Etekintben csupán a felperes képviselője került meghallgatásra, érdemi bizonyításra nem került sor. **"C"** és társa testőrökkel foglalta el a telephelyet, **"B"** az ezzel kapcsolatos helyzet rendezése, a birtokba való visszajutás érdekében fizette ki a meghatározott összeget.

Az alperesi fellebbezés szerint téves álláspontot foglalt el a bíróság a perköltséggel kapcsolatos rendelkezések körében. A kereseti kérelmek száma a pernyertesség-pervesztesség arányának kiszámításánál nem releváns. Az eredeti követelés több 10.000.000,- Ft volt, ennek kevesebb, mint 10 %-át ítélte meg a bíróság, a perköltségről ezt az arányt figyelembe véve kell határozni.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes által megfellebbezett ítéleti rendelkezések helybenhagyását kérte. Mindenekelőtt utalt arra, hogy az elsőfokú ítélet fejrésze helytelenül jelöli meg a felperes személyét, jelen perben a **"A"** Kft. a felperes, melynek jogelődje volt az **"I"** Bt. Erre figyelemmel a Pp. 224. §. (1) bekezdése alapján kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet rendelkező részét javítsa ki.

Az alperesi fellebbezés érdemét tekintve kiemelte, hogy a 2.000.000,- Ft-os rövid lejáratú hitelről született kölcsönszerződésben a kölcsönt maga az alperesi jogelőd minősíti a japán hitel előlegének. Ez az a szerződés, amely a biztatási kár iránti igényt megalapozza. "E" tanú a saját érdekében tett olyan vallomást, mely számára a legelőnyösebb helyzetet eredményezte. Tény, hogy a hitelszerződésben a japán hitellelőleg kifejezés olvasható, a fiók vezetője az akkori üzleti feltételek ismeretében nevesítette ekként a rövid lejáratú hitelt, tehát az okirat egyértelműen bizonyítja a japán hitelkérelem és a 2.000.000,- Ft hitel folyósítása közötti tényleges összefüggést.

Az alperes tudomása szerint 1993-ban még az **helység 1-i** fiók volt jogosult a hitelkérelem elbírálására, e tekintetben később következett be változás. Az a körülmény, hogy ezen tudomása valós volt-e, a jogvitát nem befolyásolja, a felperesi jogelődnek nem volt kötelezettsége tisztában lenni a hitelfolyósítás rendjével. Nem egy feltételezett helyzetet értékelt, hanem a bank által megfogalmazott okiratból vont le okszerű következtetést. A bank a szerződés előkészítésekor abban a tudatban volt, hogy a japán hitel folyósításra kerül, ezzel a cézzal került az előleg megjelölés a szerződésben feltüntetésre.

A felperes okirattal igazolta a foglalommal kapcsolatos követelés összecszerűségét, ezen okiratokat 16 év elteltével vitatta az alperes, holott ezen bizonyítékok már a Tatabányai Városi Bíróság előtti perben is rendelkezésre álltak. Az alperes nem a jóhiszemű pervitelnek megfelelően jár el, amikor további okirati bizonyítékok hiányára hivatkozik, hiszen maga adta elő, hogy az eltelt hosszú időre figyelemmel nincs lehetősége a bíróság ilyen tartalmú felhívását teljesíteni. Amennyiben erre az alperes nem képes, úgy alappal ezt a felperestől sem várhatja el. A bizonyítás elnehezülése kizárólag az alperes perbeli magatartására vezethető vissza. Amennyiben az alperes a per kezdeti szakaszában vitatta volna az adásvételi szerződés érvényességét, úgy a felperes be tudta volna csatolni a devizahatósági engedélyt, de az idő múlása miatt erre nincs lehetősége.

Az alperesi jogelőd a 400.000,- Ft-os kártérítési igény tekintetében elismerte felelősségét, így a jogalapot nem vitathatja. Az alperesi jogelődnek a vállalkozói számlán lévő, legalább 400.000,- Ft vonatkozásában tett intézkedése jogszerűtlen volt. A felperesi jogelődöt azért érte kár, mert a "H" Kft-nek nem állt fent a társasággal szemben követelése, így "C" jogalap nélkül rendelkezett ezzel az összeggel. Az 1.350.000,- Ft-os igény megalapozott, a kár okozati összefüggésben áll a betét jogszerűtlen átutalásával.

A felperes fellebbezése alaptalan, míg az alperes fellebbezése részben, az alábbiak szerint alapos.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a Pp. 3. §. (3) bekezdése szerinti kötelezettségének eleget téve tájékoztatta a feleket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről, a felek azonban bizonyítási indítvánnyal nem éltek, a korábbi peranyaghoz képest újabb bizonyítékot nem terjesztettek elő. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, döntésével és annak indokaival túlnyomórészt az ítélet tábla is egyetértett.

Helyesen foglalt állást a megyei bíróság akként, hogy a biztatási kár jogcímén érvényesített felperesi követelés részben, a német autókereskedővel kötött szerződés megghiúsulásával kapcsolatosan felmerült alperesi kár tekintetében alapos.

Az a körülmény, hogy az alperesi jogelőd a japán-hitelkérelem benyújtását követően, de elbírálását megelőzően, erre irányuló hiteligény benyújtása nélkül, japán-hitel megelőlegezése megjelöléssel a felperesi jogelődnek 2.000.000,- Ft rövid lejáratú hitelt nyújtott, olyan magatartásnak minősül, melyre figyelemmel a felperesi jogelőd alappal hitte, hogy a japán-hitelt meg fogja kapni. A **helység 1-i** fiókvezető, "E" tanúvallomása ugyan - az elsőfokú bíróság értékelésével ellentétben - a fentieket nem erősíti meg, de - érintettsége folytán - a tanútól nem is várható, hogy perdöntő bizonyítékot szolgáltatson. A **helység 2-i** fiók igazgatója, "J" tanúvallomása (G.23.412/1994/14. jegyzőkönyv) vallomása ugyanakkor alátámasztja a felperes állítását. A tanú nyilatkozata szerint az **helység 1-i** fiókvezető őt arról tájékoztatta, hogy a rövid lejáratú hitelt annak a reményében nyújtotta a felperesnek, hogy a japán-hitelt is meg fogja kapni, az **helység 1-i** fiókvezető hiszékenysége miatt került sor a japán-hitel előlegre utaló szerződéses bejegyzésre.

Megállapítható tehát, hogy az **helység 1-i** fiókvezető a japán-hitelkérelem majdani kedvező elbírálását szinte tényként kezelte, s ezt a véleményét tolmácsolta a felperes részére is. Ezen alperesi magatartás folytán a felperesi jogelőd 1993. június 10-ét követően alappal bízhatott abban, hogy a japán-hitelhez az általa benyújtott hitelkérelemben foglalt tartalommal hozzá fog jutni.

Az alperes fellebbezési érvelésével kapcsolatosan rámutat az ítéletábra arra, hogy csak a szerződéses jogviszonyból eredő követelések, károk tekintetében zárja ki a felek közti szerződéses viszony a Ptk. 6. §-a szerinti igényérvényesítést. A felek között két hitelszerződés ugyan létrejött, de a felperes perbeli követelései nem ebből erednek, hanem éppen abból, hogy az általa benyújtott hitelkérelemben foglalt feltételekkel - bár abban az alperes magatartása alapján joggal bízhatott - nem jött létre a japán-hitelszerződés.

Helytelen az alperes fellebbezési érvelése az előidéző magatartás szándékossága tekintetében is. A **helység 1-i** fiókvezető, így az általa képviselt alperesi jogelőd szándéka a japán-hitellel kapcsolatos közlés konkrétságára, komolyságára kiterjedt, ez a szándékos magatartás indította a felperest alapos okkal arra, hogy 1993. június 15-én adásvételi szerződést kössön, ennek keretében foglalót adjon.

Az adásvételi szerződés hitelessége kapcsán bizonyítás nem folyt le, de a Pp. 196. §. (1) bekezdés d.) pontja szerint teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő megállapodás az ellenkező bizonyításig igazolja, hogy a németországi partner a foglalót átvette. Amennyiben erre - az alperesi hivatkozásnak megfelelően - a devizajogi rendelkezések megsértésével, hatósági engedély hiányában került volna sor, ennek igazolása sem lenne alkalmas a pénzösszeg átadásának megcáfolására.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Ptk. 6. §-ában foglaltak helyes alkalmazásával adott helyt a felperes ezen leszállított kereseti kérelmének .

Azután, hogy az **helység 1-i** fiókvezető a rövid lejáratú kölcsönrel kapcsolatos hitelkérelem benyújtására a felperesi jogelődöt felhívta, a felperes már kellő alappal nem hihette, hogy automatikusan folyósítani fogják a japán-hitelt, s a kérelem tartalmából is egyértelműen kiderül, hogy a rövid lejáratú, kedvezőtlenebb kamatozású hitel eltér a japán-hiteltől. Helytálló tehát az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az alperes 1993. június 22-ét

követő magatartása már nem szolgáltatott a felperesnek olyan alapos indokot, mely lehetővé tenni az ezt követő esetleges kiadások Ptk. 6. §. rendelkezései szerinti megtérítését.

Az ítélet tábla osztotta a megyei bíróságnak az elmarad haszon iránt előterjesztett felperesi igényt elutasító döntését és annak indokait is, a felperesi fellebbezésre figyelemmel e tekintetben az alábbiakat emeli ki.

A Ptk. 6. §-ának rendelkezései csak a károkozó tevékenysége által kiváltott károsult magatartás következtében beállt kár megtérítésére teremtenek lehetőséget. A kárnak a károsult magatartásával (mely cselekvésben, vagy mulasztásban egyaránt megnyilvánulhat) kell összefüggésben lennie, az igényérvényesítés megalapozottságához elengedhetetlenül szükséges, hogy a károsult a károsodását kiváltó magatartását a károkozó magatartása folytán fejtse ki.

A biztatási kárra vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján akkor lehet helye elmaradt haszon iránti igény érvényesítésének, ha az elmaradt hasznot eredményező cselekvést, vagy mulasztást a károkozó magatartása váltotta ki (pl.: egy kedvezőbb szerződési ajánlatban alappal bízva egy másik szerződés felmondása, vagy teljesítésének elmulasztása, illetve egy már meglévő üzleti kapcsolat leépítése stb.).

/A fentiekkel kapcsolatban megjegyzi az ítélet tábla, hogy a károsult és károkozó fogalmának használatára nem a kifejezésekhez a kártérítési felelősség körében tapadó jelentéssel, illetve tartalommal, hanem a Ptk. 6. §. szerinti igény jogosultja és kötelezettje szinonimájaként került sor./

A perbeli esetben a felperes az elmarad haszon iránti igényét nem a fentiek szerint minősülő magatartására alapítja. A vállalkozási tevékenység, profil - tervezett beruházások útján való - kibővítésének, ezáltal a jövőben remélt magasabb nyereség elérésének elmaradását nem az alperes utaló magatartása váltotta ki. Nem a hiteligeny pozitív elbírálásába vetett hite indította arra a felperest, hogy a fejlesztést ne valósítsa meg. A fentiekre tekintettel az elmaradt haszon megtérítésére irányuló felperesi követelést elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés megalapozott.

A perben nem volt vitatott - azt az alperesi jogelőd is elismerte -, hogy az alperesi jogelőd jogellenes magatartást tanúsított, mikor **"B"** egyéni vállalkozó bankszámlája vonatkozásában **"C"** javára biztosított rendelkezési jogot, illetve a bankszámla jogosultjaként **"B"**-t törölte nyilvántartásából és a felperesi jogelődöt jelölte meg. A felperes Ptk. 339. §. (1) bekezdésre alapított kártérítési követelése ezen alperesi magatartásra tekintettel került előterjesztésre.

Az a körülmény, hogy az alperes jogellenes magatartásának időpontjában a bankszámlán milyen pénzösszeg állt rendelkezésre, nem nyert bizonyítást a perben, ugyanakkor a csatolt bizonylatok szerint **"C"**, miután átíratta a számlát, 400.000,- Ft-ot fizetett be rá, mely ezáltal a felperesi jogelőd (a Bt.) rendelkezése alá került. Minekután az alperes **"C"**-nek jogellenesen biztosított a számla felett rendelkezési jogot, ennek következtében került **"C"** abba a helyzetbe, hogy az immár a felperesi jogelőd nevében vezetett számláról a saját érdekeltségi körébe tartozó cég számlájára utalhatta el a 400.000,- Ft-ot. A fenti összeg és kamatai iránti kártérítési igényét tehát a Bt. jogutódja, a felperes saját nevében, saját jogán alappal érvényesítette a perben, az elsőfokú bíróságnak ezen kereseti kérelemnek helyt adó ítéleti rendelkezése megalapozott.

Tévedett ugyanakkor a megyei bíróság, mikor a további 1.350.000,- Ft-os felperesi kártérítési igénynek helyt adott. Az alperesi jogelőd jogellenes magatartásával az a körülmény, hogy a Bt-ből "C" és "D" kilépett, s ezzel kapcsolatosan "B", illetőleg a Bt. velük miként számolt el, nincs olyan közvetlen okozati összefüggésben, mely a kártérítési felelősséget megalapozhatná. A peradatokból inkább az az életszerű következtetés vonható le alappal, hogy a telephely elfoglalása késztette arra a Bt-t és "B"-t, hogy a kilépő tagokkal elszámoljon, ezzel a cég birtokba kerülését biztosítsa, a működés ellehetetlenülését elhárítsa.

A fentebb kifejtettekre tekintettel az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253. §. (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta és a felperes 1.350.000,- Ft és járulécai megfizetése iránt előterjesztett kártérítési keresetét elutasította.

Az ítélet érdemi rendelkezéseinek részbeni megváltoztatása, valamint az alperes ezirányú fellebbezési kérelmének megalapozottsága indokoltá tette az elsőfokú ítélet perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseinek megváltoztatását is.

A bíróságnak a Pp. 81. §. (1) bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetén a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével kell határoznia. Tévedett az elsőfokú bíróság, mikor ennek keretében a felperes által előterjesztett kereseti kérelmek számát is értékelés alá vonta. A Pp. 24. §. rendelkezései szerint kell meghatározni a pertárgy értékét és ennek, valamint az alaposnak ítélt kereseti követelésnek az aránya határozza meg tárgyi keresethalmazat esetén is a pernyertesség arányát. A felperes eredeti keresetében 21.514.000,- Ft megtérítésére kérte kötelezni az alperest, de csupán követelése 8 %-a tekintetében, 1.782.000,- Ft erejéig lett pernyertes. Erre figyelemmel köteles az alperesnek megfizetni az alperes által a Fővárosi Ítéletábrához benyújtott fellebbezésre lerótt 750.000,- Ft illetékből 690.000,- Ft-ot, a Fővárosi Ítéletábra végzésében megállapított másodfokú perköltségből 82.000,-, míg a Győri Ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében megállapított perköltségből 201.000,- Ft másodfokú perköltséget, továbbá a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. a.) és b.) pontjára figyelemmel - 25 % ÁFA-val együtt - 880.000,- Ft-ban megállapított ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget, mindösszesen tehát 1.853.000,- Ft perköltséget.

A felperes ezirányú fellebbezésében kifejtettekkel szemben a Tatabányai Városi Bíróság előtt folyamatban volt eljárás során előterjesztett viszontkeresete, illetve a megyei bíróságon előterjesztett keresete tekintetében az illetékkötelezettséget nem a Tatabányai Városi Bíróság előtti alperesi perindításkor hatályos illetékelőírások határozzák meg. A viszontkereseti kérelem, illetőleg a megyei bíróságon előterjesztett kereseti kérelem előterjesztésekor hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kell a felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett kereseti illeték összegét megállapítani (Illetéktörvény 39. §. (1) bekezdés).

Ennek figyelembevételével a perben 750.000,- Ft feljegyzett kereseti (viszontkereseti) illeték viseléséről (Illetéktörvény 42. §. (1) bekezdés a.) pontja), valamint a felperes korábbi fellebbezésével kapcsolatosan feljegyzett 750.000,- Ft fellebbezési eljárási illeték (Illetéktörvény 46. §. (1) bekezdése) viseléséről is határoznia kellett a bíróságnak, mégpedig a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően. Ebből kifolyólag tehát a felperes 1.380.000,-, míg az alperes 120.000,- Ft feljegyzett eljárási illeték megfizetésére köteles az állam javára.

Miután az eljárás korábbi szakaszában meghozott és a Fővárosi Ítéltábla által a fellebbezési kérelem, illetve ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül a Pp. 252. §. (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezett elsőfokú ítélet elleni fellebbezésén az alperes a maximális fellebbezési illetéket már lerőta, így a megismételt eljárásban az Illetéktörvény 51. §. (1) bekezdése alapján mentesült a fellebbezési illeték ismételt megfizetése alól. Erre figyelemmel az Itv. 80. §. (1) bekezdés f.) pontja alapján kérheti az illetékügyben eljáró hatóságtól az újabb fellebbezésével kapcsolatosan szükségtelenül lerőtt 188.000,- Ft fellebbezési illeték visszatérítését. Evégett az elsőfokú bíróságnak az ítéltábla ezen határozatát az Itv. 81. §. (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az érintett hatóság részére meg kell küldenie.

A kiadmány hiteléül:
Kiadó:

